

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nervi Sine Mole: h. e. Controversiarvm Roberti Bellarmini
S. Rom. Ecclesiae Cardinalis Eminentissimi Compendium,
à cavillis & imposturis Guilielmi Amesij ... Vindicatum**

Erbermann, Veit

Herbipoli, 1661

Cap. I. De causa formali justificationis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9498

LIBER SEXTVS.
DE
JUSTIFICATIONE.

CAPVT PRIMVM.
De formali eius causa.

§. I.

Status Controversia exponitur.

Vinque sunt principales errores à Concil. Trid. Sess. vi. c. 7. dam-
nati. Nam cum dicitur, *Unita
causa formalis*, reicitur error Bu-
ceri, Pighii, de duplici iustitia,
inhærente scil. & imputativa: 2.

Cum dicitur *esse iustitia DEI*, non qua ipse iustus est; dam-
natur hæresis Osiandri, qua homines volebat iusti-
ficari per ipsam essentialem DEI iustitiam. 3. Cum
dicitur, *quâ renovamur Spiritu mentis*, & *qua inhæret*,
& *qua iusti verè nominamur & sumus*, reicitur iustitia
imputativa Lutheranorum. 4. Cum dicitur, *iustitia
consistere non in sola remissione peccatorum*, reicitur hæ-
resis Calvinii de iustificatione more forensi. 5. Cum
dicitur *iustitia nostra esse Fides, Spes, Charitasque infusa*,
reicitur error Lutheri de sola Fide. Contra hos om-
nes errores, aut hæreses status Controversiæ revo-
cari potest ad hanc simplicem quæstionem, *Sine
formali causa absoluta iustificationis sola iustitia in nobis
inhærens, an non? Amesius. Potest quidem status quæstionis
huc*

Cap. I.
huc revocari,
tur iustitia vel
vita est inchoat
tio referatur ad
3. 20. in consp
accuratius mu
etiam solvit. H
luta nostra iusti
Verum trica
Quæstio à Bell
ita sufficienti
post Concil. T
tholicis certa
etiam C. Con
nobis imputa
tolerari possit
plicem forma
alteram extrin
neum dogma

Pro

I. Ron
cari esse iustur
per iustitiam
iniusti per inob
per inobedien
iustos iniustiti
non iniustitia
lis causa absol
inhærens. Am
nihil constitui p
tam. DEVS en
facto constituit
suo. Resp. Hæc
positum in dec

huc revocari, sed ea lege, ut voce absoluta non excludatur iustitia vel sanctitas inherens ac infusa, quæ in hac vita est inchoata & imperfecta, & ut absoluta illa iustificatione referatur ad iudicium DEI, ut Apostolus loquitur Rom. 3. 20. in conspectu eius. C. Contarenus in Tr. de Iustif. accuratius multò quaestionem illam proponit, & simul etiam solvit. Hoc sensu nos negamus, formalem causam absolutam nostræ Iustificationis esse iustitiam in nobis inherentem. Verum tricatur futiliter hîc in limine Amesius. Quæstio à Bell. proposita sicut est perspicua per se, ita sufficientissima, & sententia affirmativa est iam post Concil. Tridentini definitionem omnibus Catholicis certa de fide. Nam etsi Bucerî, Pighii (& ferè etiam C. Contarenî) opinio de iustitia CHRISTI nobis imputata, in aliquo bono sensu utcunque tolerari possit (ut infra dicetur) absolutè tamen duplicem formam iustificationis, alteram intrinsecam, alteram extrinsecus imputatam, simpliciter ut erroneum dogma damnamus.

§. 2.

Probatur Assertio Catholica.

I. Rom. 5. 17. declarat Apostolus 1. Iustificari esse iustum constitui. 2. Sic nos constitui iustos per iustitiam Christi, quomodo constituti sumus iniusti per inobedientiam Adami. Constat autem per inobedientiam Adami nos constitutos esse iniustos iniustitia in nobis verè ac reipsa inherente, non iniustitia Adami nobis imputata. Ergo formalis causa absoluta Iustificationis est iustitia in nobis inherens. Amesius 1. Ex illa phrasi, iustum constitui, nihil constitui potest pro iustitia inherente contra imputatam. DEVS enim dum imputat alicui iustitiam, eo ipso facto constituit eum ex imputatione iustum in conspectu suo. Resp. Hæc est merissima principii petitio. Opusculum in decursu patebit. Amesius 2. Ex compara-

ratio.

ratione inter Adamum & Christum Pontificiorum sententia manifestè satis refutatur, & confirmatur nostra. I enim §. 15. gratia & donatio per gratiam, opponuntur morti per peccatum ingressæ. 2. Bellarminus ipse l. 4. de amig. grat. c. 10. fatetur; peccatum Adami ita posteris omnibus imputari, ac si omnes idem peccatum patravissent; idemque ait l. 5. cap. 17. & cap. 18. illam imputationem probat ex istis verbis Apostoli, Rom. 5. 19. Per unius inobedientiam peccatores constituti sunt multi. Unius delicto in omnes homines ad condemnationem, in quo omnes peccaverunt. Sequitur igitur proportionem comparationis, iustitiam Christi primò nobis imputari, & illà nos iustos fieri coram DEO, quamvis sit etiam sanctitas quadam iustitia cuique fideli inhærens. Bellarminus igitur misererrimam causam suam prodit egestatem, dum primum ei præsidium quarit ex illo loco, qui (ipsomet fatente) contrarium planè testatur. Resp. Amesius ope sua Quodlibeticæ audet quidvis mutare in quodvis. Verba Apostoli §. 16. nihil ad rem, aut contra Bellarminum faciunt. Plus enim non dicit Apostolus, quàm donum & gratiam Christi, scil. Redemptionem, Satisfactionem & Meritum eius plus nobis præstitisse, quàm Adami ruina peperit nobis malum. Nam etsi delicto unius Adami omnes homines incurrerint reatum & poenam mortis tum corporalis, tum spiritualis, tum præsentis, tum æternæ: multo tamen maius esse beneficium meritorum Christi, quo longè plura & maiora bona nobis contulit, quàm Adam abstulerit; ut patet ex gratia & gloria omnium Sanctorum. Quid hinc, quaeso, præstidii est imputativæ iustitiæ? Bellarmini autem dicta adhuc absurdius contra eius apertam voluntatem detorquet in sensum alienum. Fateretur enim Bellarminus cum omnibus Catholicis, peccatum actuale Adæ tanq. Capitis imputari omnibus posteris, ac si ipsi singuli personaliter illud admisissent, eò quod omnium posterorum voluntates in Adami volun-

voluntate fuerit
unius imputa-
catum habitu
re ipsa inhærens
iustitia, quæ te-
suum ultimam
trinsecè ergo
ginale (quater
privationem
antea macula
ullam suam causam
sua Sycophan-

ab illo donatam
tionis nostræ, Ro-
mentum Ame-
in priori testimo-
quarit ex his ip-
Puritanicam)
for Disputator.
ferè audaciùs
mè lectores si-
mini integrum
ti gratis per gra-
Christo IESU, qu-
sanguine ipsius
tionis. Nam ip-
liberalitate, qu-
liberalitas est
gratiam ipsius, &
& infusam; &
camur item pe-
& hæc est cau-
mur per Fiden-
est causa d-

voluntate fuerint positæ: ac vi huius reatus actualis unius imputati omnibus, singulos contrahere peccatum habituale, & iniustitiæ maculam unicuique reipsa inhaerentem, & privantem illa rectitudine & iustitiâ, quâ tenebantur esse habitualiter ordinati ad suum ultimum finem & primum principium. Intrinsecè ergo unumquemque afficit peccatum originale (quatenus originatum:) sicut & iustitiâ illam privationem pellens intrinsecè exornat animam antea maculatam. Non ergo prodit hîc Bell. egesta' nullam suæ causæ; sed Amesius prodit opes inexhaustæ suæ Sycophantiæ quodlibeticæ.

II. *Iustificamur per gratiam, id est per iustitiâ ab illo donatam & infusam, hæc est causa formalis iustificationis nostræ.* Rom. 3. Ita truncatè proponit hoc argumentum Amesius, ac mox subdit: *In hoc etiam sicut in priori testimonio, certo quodam studio, præsidium causæ quarit ex iis ipsis verbis Scripturæ, quæ ipsi (iuxta glossam Puritanicam) maxime aduersantur, ut habeatur animosus Disputator.* Sed verius nos dicimus, Nunquam ferè audaciùs se iactare Amesium, quàm cum pessimè lectores simplices decipit. Argumentum Bellarmini integrum hoc est: Apostolus cum ait: [*Iustificati gratis per gratiam ipsius, per redemptionem, quæ est in Christo IESU, quem proposuit propitiationem per Fidem in sanguine ipsius*] explicat ferè omnes causas iustificationis. Nam *iustificamur à DEO gratis*, id est, ex mera liberalitate, quantum ad nostra merita. Et hæc DEI liberalitas est causa efficiens. *Iustificamur autem per gratiam ipsius*, i. e. per iustitiâ ab illo donatam & infusam; & hæc est causa formalis. *Iustificamur item per redemptionem quæ est in Christo IESU;* & hæc est causa meritoria. Denique *iustificamur per Fidem in sanguine propitiationis;* & hæc est causa dispositiva. Hanc expositionem

Con-

Conformem esse S. Augustino aliisque Patribus, Calvinus, Kemnitius &c. aperte profitentur; sed hi mustei magistri pluris fiunt ab Amesio, quam mille Augustini. Ipsa certè verba Apostoli nisi contra naturam vim torqueantur, id sponte ingerunt. Cum enim inanem Tautologiam affingamus Apostolo, ut idem quod per *ly gratis* expressit, mox velleret rare addendo *ly per gratiam*? Hæc ergo rectè intelligitur effectus illius gratuitifavoris. Adhæc benevolentia DEI non est inanis ac sterilis, sed efficit id bonum quod vult. Si ergo bene vult homini absolute & efficaciter, efficit illud bonum, iustum, rectè ordinatum ad suum finem ultimum. Vtèrius, *Gratia* dicitur dari per Christum. Ioa. 1. non rectè hoc dicitur de benevolentia Patris, uti nec dici potest facta sicut ibidem dicitur, *Gratia & veritas facta per IESVM Christum, & data ad mensuram donationis Christi*, quod certè de benevolentia DEI dici nequit. Item comparatur essentiæ, quæ datur per creationem (*creati in Christo*) Eph. 1. & esse nova Creatura, Gal. 5. Certè id per quod creaturæ dicimur, est intimum ac inhærens nobis. Sic etiam comparatur luci. Cor. 6. Eph. 5. 1. Ioa. 1. Lux autem non facit corpus lucidum, nisi inhæreat. Quomodo igitur potest homo iustificatus non tantum lucidus dici, sed etiam *Lux in Domino*, cum antea tenebrosus esset; si adhuc tenebræ peccatorum ipsi inhærent, & gratiæ lux extrinsecus manet? Denique *Gratia* per quam iustificari nos ait Apostolus, dicitur etiam *Charitas diffusa in cordibus nostris per Spiritum S. Rom. 5.* Frustra Amesius cum suis gregalibus & excentrico Caietano, hoc detorquent ad benevolentiam quæ est in ipso DEO, non modò quia S. August. 1. de Spir. & lit. c. 33. aperte pronunciat, *Charitatem DEI dictam esse diffundi in cordibus nostris, non quia nos ipse diligit, sed quia nos facit dilectores suos*; sed etiam quia ipse Apostolus Rom. 8. de hoc ipso Spiritu nobis dato loquens; accepistis, inquit, Spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba Pater!

At ita clama-
DEVM, non
dicimur vivere
xerit, nos vi-
cùm nihil sit
gumentum it-
cit ex asse. Q
Effugiola! N
asserit, vocula
gitur de Iustific
uitum DEI fact
tum ex dictis e
que nec attigit
ficat Amesius,
gratia non sum
est subinde un
tinsca & intr
venientia. S
quod ait, inter
tur talis gratia in
Resp. Nulli
dent, dubium
tem erroneum
etiam Medina
tem esse quali
se, plerique d
c. 3.

III. 1. C
lutione & sanc
vocationem n
Spiritus S. Ha
remissione pec
ne interna san
& declaratio f
vinus) non in
aut virtute Spi

At ita clamamus per charitatem qua diligimus DEVM, non qua diligit nos DEVS. Et ibid. dicimus vivere propter iustificationem. Quis verò dixerit, nos vivere per extrinsecum DEI favorem, cum nihil sit magis intimum quàm vita? Hoc argumentum ita à Bell. deductum rem planè conficit ex asse. Quàm frivola sunt è contrario Amesii Effugiola! Nam 1. mera principii petitio est cum asserit, voculam GRATIA ubique apud Paulum, ubi agitur de Iustificatione, nihil aliud significare, quàm gratuitum DEI favorem in Christo revelatum. At oppositum ex dictis est planè perspicuum, quorum plerumque nec attigit Amesius. Nec verò tantillum proficit Amesius, quòd oggerit nonnulla loca, ubi gratia non sumitur pro dono inhærente. Verum est subinde universaliter indicare omnia bona extrinseca & intrinseca ex meritis Christi nobis provenientia. Sed quid hoc ad rem? Frivolum est 2. quòd ait, inter Pontificios non planè certum esse, an detur talis gratia infusa: cum Medina neget id esse de fide. Resp. Nulli Catholicorum post definitionem Trident. dubium est, dari gratiam intrinsecam. Saltem erroneum, aut temerarium (ut apertè fatetur etiam Medina) esset negare, Gratiam sanctificantem esse qualitatem infusam. Imò de fide id esse, plerique docent cum Suare lib. VI. de Gratia. c. 3.

III. 1. Cor. 6. 11. Iustificatio collocatur in ablutione & sanctificatione, & fieri indicatur per invocationem nominis Christi, & operationem Spiritus S. Hæc autem non possunt affirmari de remissione peccatorum, & imputatione justitiæ, si-
ne interna sanctificatione. Imputatio enim illa & declaratio forensis (quam urget præcipuè Calvinus) non indiget invocatione nominis Christi, aut virtute Spiritus S. quod tamen asserit Aposto-
lus.

H h h h

lus.

Ius. Amesius. Nos (Puritani) contra, ablutionem totam vim Baptismi notare dicimus, cuius partes sunt sanctificatio & iustificatio. Resp. Hoc responso nihil laeditur Bellarmini probatio, etsi admitteretur. Est autem ea interpretatio merè voluntaria & quodlibet; imò & contraria iis quæ Tomo III. contra efficaciam Sacramentorum ipse disputavit, ubi negavit sanctificationem conferri virtute Sacramentorum. Nec cohæret etiam cum iis quæ proxime Lib. V. de sola fide iustificante differunt.

IV. Tit. 3. 5. *Salvos nos fecit per lavacrum regenerationis & renovationis Spiritus S. quem effudit in nos per IESVM Christum, ut iustificati gratia ipsius habeamus secundum spem vitæ æternæ.* Vbi dubitari nequit describi iustificationem per regenerationem & renovationem, adeoque formaliter per donum inhærens, Tum quia regeneratio essentialiter dicit intrinsecam mutationem, per quam ex filio Diaboli fiat DEI filius adoptivus: Tum quia id patet ex causis huius Renovationis, quas enumerat eo loco Apostolus. Nominatur enim *Benignitas DEI*, quæ est causa efficiens: *Christus*, qui est causa meritoria: *lavacrum Baptismi*, quod est causa instrumentaria: *effusio Spiritus*, seu primarium ejus donum in nos effusum, quæ est causa formalis: Tum quia fatentur etiam adversarii, esse in nobis renovationem inhærentem, per Spiritum S. datam; negant tamen eam esse propriè iustitiam, ideoque confugiunt ad imputatitiam. Sed Apostolus hanc ipsam renovationem appellat Iustificationem. Quid ergo ultra desideramus? Amesius tamen præfractè negat ibi describi iustificationem. Et quomodo hoc probat, & arguente Bellarmini diluit? Cùm, inquit, Apostolus vult iustificationem describere Rom. 3. & 4. non regenerationi & renovationi, sed remissioni, imputationi & fidei in Christum illam adscribit. Sed has esse meras prin-

Cap. I. A
principii petiti
superioribus c

V. Hebr.
dicuntur iusti
ficia probatur
rum principiu
Amesius conc
lege ordinaria ab
opus habeat peter
nialia quæ su
lunt aut minu
nè ergo fugitu
si iustitiam.

esse bonorum ope
quæso, hic m
causat. Præcl
ca potest caus
est?

VI. Ex E
mer imagini Chr
tem non est j
trinsecæ, incr
bere iustitiam
rentem. An
exemplar suum
tia imputatione
tionis, quàm acc
probat? & v
posset impius
manam, ac di
typon divinu
per huius pl
Eadem sanè p
Ergo non imp

VII. Per Iust
resurgimus iust

principii petitiones & figmenta neo-Evangelica, in superioribus ostensum manet.

V. Hebr. II. Gen. 6. Ps. I. Luc. I. &c. aliqui dicuntur iusti, perfecti, immaculati, & eorum iustitia probatur ex effectu, bonis scil. operibus, quorum principium est iustitia inharens, non imputata. Amesius concedit daritales iustos, sed negat dari de lege ordinaria absolute iustum iustitiâ inharrente, ita ut non opus habeat petere remissionem peccatorum. Resp. Venialia quæ subrepunt sanctis & perfectis non tollunt aut minuunt nitorem gratiæ habitualis. Vanè ergo fugitur ad imputativam extrinsecam Christi iustitiam. Nimis falsum est, *Etiâ imputativam esse bonorum operum causam* SVO MODO. Quis, quæso, hic modus? *Imputativa, inquit, inharrentem causat.* Præclare! Ergone denominatio extrinseca potest causare physicè in subiecto in quo non est?

VI. Ex Rom. 8. & I. Cor. 15. iusti sunt conformes imagini Christi & portant imaginem Christi. Hic autem non est iustus per imputationem iustitiæ extrinsecæ, increatæ &c. Ergo & nos debemus habere iustitiam intrinsecam, veram, propriam, inharrentem. Amesius concedit Conclusionem: *at quia exemplar suum non exæquat, gratiosam, inquit, ideo iustitia imputationem requirit, ut fundamentum tam donationis, quàm acceptationis coram DEO.* Vnde verò hoc probat? *αὐτὸς ἐφ' αὐτό!* Nunquid pari jure vel injuria posset impius explodere etiam Christi iustitiam humanam, ac dicere eam non adæquare suum prototypum divinum, ideòque debere illius defectum per huius plenitudinis imputationem suppleri? Eadem sanè proportionaliter utrobique est ratio: Ergo non impar utrobique impietas.

VII. Per Iustificationem, quâ morimur peccato & resurgimus iustitiæ, repræsentamus Christi mortē & resur-

Hhhh 2

resur-

resurrectionem. Rom. 6. Christus autem verè mortuus est & resurrexit verè. Ergo & nos. Amesius. *De Conclusionem non dubitatur. Sed mori peccato & resurgere iustitia negamus esse partes vel actus iustificationis. Omnia illa quæ Rom. 6. disputantur, pertinent ad sanctificationem vitæ ex iustificatione Fidei fluentem, sicut series contextus manifestè ostendit.* Resp. Omnia loquitur Apostolus eo toto capite de justificatione tam prima quàm secunda, docetque primam illam gratiam iustificantiem, qua mortui sumus peccato & resurreximus vivimusque iustitiæ, debere semper augeri. Omnis autem hæc iustitia tum prima tum ejus augmentum, est vera, realis, intrinseca, toto cœlo distans à commentitia illa imputatione. Quomodo enim potest ex illa cum in nobis minimè sit, fluere in nos sanctificatio & renovatio?

VIII. Adoptio quam habemus in Spiritu per justificationem, vera est, non putativa. Rom. 8. Amesius. *Quis enim negaverit?* Resp. Qui imputativam iustitiam fingunt, negant veram, realem, intrinsecam, propriam; ponunt alienam, putativam, fictam, non minùs, ac si fatuum velint denominare verè, propriè, realiter, intrinsecè sapientem, eo quod ei imputetur aliena Sapientia. Quæ hic vel umbra disparitatis?

IX. Sicut regnavit peccatum in mortem, ita & gratia regnet per iustitiam in vitam eternam. Rom. 5. 21. Per iustitiam hic intelligitur interna renovatio, ex qua procedunt opera vitæ. Iustificatio igitur in illa renovatione consistit. Amesius frustra negat per iustitiam intelligi renovationem. Nusquam id Apostolus, sed glossæ tantum Lutheri & Calvinicæ ita docent. Sed inquit: *Etsi concederetur, gratiam regnare per iustitiam inherentem, non inde tam sequeretur, iustificationem in illa consistere, quia iustifi-*

tatio antecedit regenerationem
antecepsit continuatur
queretur omnino
confisteret potius
trinsecè denomi
fectum &c. fun
tam vulgus quàm
piant; nec ullu
ctus, iustus dici
Sanè nec ipsa æt
est radix omnis
natum in peccat
perfectum, beat
tominus aliæ q
ut paulò post in

10. Ergo si iusti
& facit vivere v
peccatorum ext
suis dum contr
sibi ipsi contrac
mat. Si enim
sitiâ Christi ex
serè vivunt omni
pariter fatetur
Christi nobis in
propriè, reali
sanctificantem
Gal. 3. 21. Si d
esse ex Lege iustit
quid, quod vi
tu & actione c
libeticæ persuas
non significare
Etc. hoc? Qu
et. Denique

ratio antecedit regnum iustitiæ, sicut in Adamo reatus antecessit continuatum regnum peccati. Resp. Sequeretur omnino: Cur enim iustificans forma non consisteret potius in iustitia inhærente, quàm extrinsecè denominante? Esse iustum, bonum, perfectum &c. sunt prædicata homini intrinseca, ut tam vulgus quàm Sapientes communiter concipiunt; nec ullus potest verè bonus, beatus, perfectus, iustus dici & esse, per aliquid extrinsecum. Sanè nec ipsa æterna D E I electio ad gloriam, quæ est radix omnis boni salutaris, hominem prædestinatum in peccato adhuc hærentem reddit bonum, perfectum, beatum, amicum & filium D E I: quanto minùs aliæ quævis denominationes extrinsecæ, ut paulò post magis dicetur.

X. Spiritus vivit propter iustificationem. Rom. 8. 10. Ergo si iustificatio seu iustitia formalis est vita, & facit vivere vitam spirituali, non est sola remissio peccatorum extrinsecæ, sed aliquid inhærens. Amelius dum contradicere vult tam liquidæ veritati, sibi ipsi contradicit, veritatè quæ potius confirmat. Si enim (ut ipse cum Cajet. vult) propter iustitiam Christi extrinsecè, & participationem eius intrinsecè vivunt omnes iusti vitam spirituales; cur non pariter fateatur, illam participationem iustitiæ Christi nobis inhærentem, esse formam nos verè, propriè, realiter intrinsecè iustif. vivificantem, sanctificantem? Idem optimè confirmatur ex illo Gal. 3. 21. Si data esset lex, quæ posset vivificare, verè esset ex Lege iustitia. Ergo iustificatio formalis est aliquid, quod vitam animæ præbet, eamque in motu & actione constituit. Amelius ope suæ Quodlibeticæ persuadere satagit, ly vivificare, hoc loco non significare, in motu & actione constituere. Et cur hoc? Quia alioqui Thesin sustinere nequirit. Denique Apostolus renovationem mentis, & no-

vum hominem ait, secundum DEVM creatum in iustitia & sanctitate veritatis. Eph. 4. 23. nec abnu-
Amesius idiplum. At nunquid *novus homo creatum*
in iustitia veritatis, aperte dicit tum intrinsecum
principium vitæ spiritualis, tum etiam iustitiam
non qualemunque, sed quæ à DEO infusa est co-
ram DEO talis in veritate, qua faciat amicum &
filium DEI.

XI. Probatur idem Ratione naturali; Iusti-
ficatio sine dubio motus quidam est de peccato ad
iustitiam, & nomen accipit à termino ad quem
ducit, ut omnes alii similes motus, illuminatio,
calefactio &c. Non igitur potest intelligi veri-
iustificatio, nisi aliqua, præter remissionem pec-
cati, iustitia acquiratur. Amesius. *Indubia ius-*
iustificationis descriptio auctorem habet Thomam Aquin-
1. 2. q. 113. qui sui Præceptoris Alex. Alensis INSA-
NAM imaginationem (iustificatio est liberi arbitrii
rectitudo p. 4. qu. 17. m. 4.) *isto commento super-*
vis. Est enim horribilis depravatio Evangelii (Luthe-
ro-Calvinici) & caput errorum Scholasticorum, non
tantum in Scripturam, (quodlibeticis Glossis inter-
polatam) sed etiam in Rationem & sensum commu-
nem (Puritanorum) impingens. Ita blasphemia
impius Novator, quod vel non intelligit, vel intel-
ligere non vult. Conatur quidem probare suas
Calumnias: sed tres primæ probationes sunt me-
rissima principii petitio, adeoque simplici inficia-
tione submoventur, quorum oppositum perspicue
in superioribus ostensum est. 4. hæc est: Pugna-
tum sensui communi, ut unus & idem motus sit remissio
peccatorum & infusio iustitiæ, quia remissio est actio mor-
alis, & infusio qualitatis est actio physica, subiectum suum
realiter mutans. Resp. Erii Scor. Gabr. & alii apud
Suar. Tob. 7. de Grat. c. 11. affirmant, remissio-
nem peccati, & iustificationem distinguere realiter.
Richardus verò & alii apud Vasq. Disp. 204. ne-
gent

gent realem di-
antur utrique,
ter & subordin-
tionem; esto
Sicut enim cal-
ordinatione u-
esi duas muta-
distinctas incl-
abjectionem f-
totalis mutati-
sed ex remissio-
sita; quas qu-
quo modo di-
gratiæ fuit in-
peccati. Est
tio duplex.
citur transitus
de subiecto in
trem, quor-
negativum.
positiva. Fa-
possit fieri sin-
tur jam jam.
gum, quod pei-
tionem, everiti-
docent, posse
habitus aut de-
in ipso homine,
& acceptetur a-
nam. Ita M-
citatur & sequi-
titur hoc arg-
gorum opinio-
tur. Nam l-
soluta: de l-
auctoritate
expositorum

gent realem distinctionem : facile tamen conciliantur utrique, si dicatur, Iustificatio impii moraliter & subordinatione quadam esse unicam mutationem; esto metaphysicè & à parte rei sit duplex. Sicut enim calefactio aquæ physicè & quadam subordinatione unus quidam motus totalis est, tam-
 essi duas mutationes parciales, quasi metaphysicè distinctas includat, scil. productionem caloris & abjectionem frigoris : ita iustificatio una quadam totalis mutatio est, non quidem omnino simplex, sed ex remissione pecc. & infusione gratiæ composita; quas quidem mutationes esse à parte rei aliquo modo distinctas, vel inde patet, quod infusio gratiæ fuit in Adamo & Angelis sine remissione peccati. Est itaque hic motus unicus, sed mutatio duplex. Mutatio enim rectè à Philosopho dicitur transitus de non subiecto in subiectum, aut de subiecto in non subiectum, & versatur inter extrema, quorum alterum est positivum, alterum negativum. Motus verò versatur inter extrema positiva. Falsum verò esse; quod remissio peccati possit fieri sine physica mutatione peccatoris, dicitur jam jam. Objicit enim s. Amesius. Totum hoc argumentum, quod petitur à necessitate iustitiæ infusæ ad Iustificationem, everitur prorsus & ex professo à Scholasticis illis, qui docent, posse homini remitti peccata, sine infusione ullius habitus aut doni intrinseci, & sine ulla mutatione physica in ipso homine facta, idque ita ut homo diligatur à D. E. O. & acceptetur ad eius amicitiam, & ad beatitudinem æternam. Ita Medin. Curiel. post Scot. Gabr & alios quos citat & sequitur Suarez. Resp. Non ideo evertitur hoc argumentum, etsi quis horum Theologorum opinionem minus mihi probatam sequatur. Nam loquuntur illi tantum de potentia absoluta : de lege autem ordinaria, fatentur illi ob auctoritatem tot testimoniorum Apostoli suprà expositorum, & Ecclesiæ definitionem, jam

Hhhh 4 sem-

semper intervenire talem mutationem physicam peccatoris in Iustificatione. Resp. 2. Absolutè probabilior est sententia S. Thomæ, Vasqui, & aliorum quos etiam sequitur Bell. hic cap. ult. §. ad tertiam; novissimè autem egregiè illustravit & confirmavit Eusebius Comes Truchsefs, seu potius ejus Præceptor P. Martinus de Esparza Artieda in Quæstionibus Romæ disputatis de Iustific. qu. 8. ad quam remitto Lectorem subtilitatum Scholasticarum capacem & avidum. Ad defendendum Fidei dogma de iustitia inhærente non est quidem absolutè necessaria illa S. Thomæ sententia, etsi negari nequeat, eam multò esse opportuniorè, adeoque vel hanc ob rationem alteri Scoticæ præferendam. Quod ex Medinæ 1.2. qu. 110. a. 4. bis recitavit Amesius, [Certè ex Theologorum omnium sententia, DEVS rectissimè potest iustificare hominem absque habitibus infusis.] nihil juvat imputationem extrinsecam; nam stare ea assertio posset etiam si DEVS ex. gr. aliquam Visionem claram sui transcurrentem homini peccatori immitteret; aut dilectionem DEI super omnia, ut multis placet cum Vasquio; aut saltem Unionem hypostaticam, de quo puto nec Amesius dubitaverit.

§. 3.

Rejicitur specialiter Iustificatio constituta in imputatione iustitiæ Christi.

I. Nullus omnino locus Scripturæ invenitur, ubi legitur Christi iustitiam nobis imputari, vel nos justos esse per Christi iustitiam nobis imputatam. Amesius. 1. *Quamvis totidem verbis hoc non legeretur, non inde tamen sequeretur, sententiam ipsam in Scripturâ non contineri. Sic Bell. paulò post &c. Resp. Sic quidem nobis loqui fas foret, qui Scripturam non privato, sed communi Ecclesiæ sensu accipimus:* non

non sic verò L. quidissimum e phantasmatis rûmque greg prodit, cum Scriptura & Pa introduxisset in E de meritis huma pturis (Gloss. apparent, & in sticis fuisse, per niam bene spi non modò rel alioqui excipe §. 15. Sed vel h Imputativæ j & Doctorum potest (in arti fatentur adver hæc aperta co in aliis articulis vis pio instar testandam no Non equidem nos fieri, & tem, sanguinen & illam iustiti [Hoc totum illi fuis: at pessi ri iustitiam C iusti fiamus. Nam sicut ne ptionem, au litatémve Ch debeamus h bum, aut sa incarnatam

non sic verò Luthero-Calvinici, quos haecentis li-
quidissimum est, verba sacra versare ad libitum suis
phantasmatis velandis. Ipse Amesius suam suo-
rumque gregalium perversitatem non obscure mox
prodit, cum subdit: *Malè coniunguntur hac in parte,
Scriptura & Patres: palàm enim est, Patres ex Philosophia
introduxisse in Ecclesiam varios modos loquendi, præcipuè
de meritis humanis, & de iustitia Evangelii, qui in Scri-
pturis (Glossà Luthero-Calvinicà expositis) non
apparent, & inde occasionem datam & acceptam Schola-
sticis fuisse, perniciosos errores fabricandi.* Hanc calum-
niam bene spissam didicit à suo M. Calvino, qui
non modò reliquos PP. sed & Augustinum (quem
alioqui excipere solet) hinc repudiat, l. 3. Inst. c. 11.
§. 15. Sed vel hinc satis evertitur commentum illud
Imputativæ iustitiæ. Neque enim sensus Patrum
& Doctorum Ecclesiæ per 1300. annos alius esse
potest (in articulo præsertim tam capitali, uti hunc
fatentur adversarii) quàm ipsius Scripturæ. Itaque
hæc aperta confessio Luthero-Calvinicorum (quod
in aliis articulis hodie rarò solent) debet esse cui-
vis pio instar Notæ perspicuæ & infallibilis, ad de-
testandam novitatem tam insolentem & impiam.
Non equidem negamus, legi passim apud Paulum, ju-
stos nos fieri, & iustificari per Christum, per Christi mor-
tem, sanguinem, redemptionem, obedientiam & iustitiam;
& illam iustitiam imputari nobis à DEO absq; operibus:
[Hoc totum illud est quod hac de re profitemur:] ait Ame-
sius: at pessimè hinc infertur, ideò nobis imputa-
ri iustitiam Christi, ita ut per hanc nos formaliter
iusti fiamus. Hæc sanè nimis inter se discrepant.
Nam sicut non legimus nobis imputari redem-
ptionem, aut sapientiam, aut obedientiam humi-
litemve Christi, quasi nos redemptores haberi
debeamus humani generis, vel ipsum DEI ver-
bum, aut sapientiam Christi, sive increatam sive
incarnatam, cæterarumque ejus virtutum pos-
sesso-

lessores: ita nec legimus, nobis Christi iustitiam imputari ea ratione ut per illā formaliter iustificemur. Est igitur accuratè Notanda versutissima equivocatio, in usu vocis *Imputari*, aut *imputatio*. Nam omnes Catholici profiteamur, *imputari* nobis merita, sanctitatem, obedientiam, passionem Christi *effectivè*, ut nimirum ex illorum virtute & valore conferantur nobis quæcunque dona gratiæ: detestamur autem vicissim omnes talem *imputationem formalem*, vi cuius Christi sive sapientia, sive iustitia, sive obedientia, sive quodlibet aliud increatum aut creatum bonum, fingitur formaliter esse nostrum; uti magis patebit infra §. 4. ex solutione Objectionis 5. Vnde evanescit illa cavillatio, qua eludere conatur distinctionem inter imputationem meritorum & iustitiæ Christi, à Bellarmino assignatam, & huic planè fraudulenter opponit dictum Vasquezii in 1. 2. Disp. 222. cap. 2. hoc ita truncando, ut genuinum Vasquii sensum occultaret & ad suum errorem perverteret. Omisit enim hæc verba [*cūq; ex meritis Christi multa nobis dona conferantur, ad omnia ista dicuntur nobis imputari.*] Hac arte nimirum Enervatur non modò Bellarminus, sed & omnes Theologi!

II. Nulla necessitas ejusmodi imputationis adferri potest. Nam si necessaria esset imputatio ista, ideò potissimum esset, quod homo post remissionem peccati sit verè peccator, peccato scilicet tecto, non deletò. Sed hoc dici nequit, nisi evidentissimis Scripturis contradicendo, quæ omni genere vocabulorum, quæ excogitari poterant ad veram peccati remissionem & abolitionem, passim utitur &c. Ergo. Amelius. *Necessaria est, 1. Ut peccata remittantur. 2. Ut illa remissio continuetur nobis. & nos ex illa non solum gehennæ pœnas evadamus, sed etiam ad vitam æternam evadamus. 3. Ut imperfecti nostri conatus in DEO glorificando, coram ipso grati & accepti esse*

esse possimus. R. Nil probare; modi voluntati quæstionis m

III. Iu
etiam in hac v
tio iustitiæ Ch
Consequentia
saria est, ubi in
DEI communic
quendam. Re
Omnis gratia
fecta & suffici
liū DEI ex in
trum, sit pretio
ticipes natura.
lege ordinariā
tifero. Quo
de imperfecti
nilhil facit, cū
Comprehensio
in Scripturis si
fectam, negar
maximè perti
num & parti
habitualement
tuat filios ad
IV. Fieri

imputeretur ec
nominemur &
imputari Chr
quia nobis do
ferre pro pecc
abest ab illa in
volunt nos p
esse. Hoc c

esse possumus. Resp. Si sufficit Amesio affirmare & nihil probare; cur non potius sufficiat nobis ejusmodi voluntaria commenta negare, & merissimam questionis mendicationem?

III. Iustitia inhaerens, Fides, Spes, Charitas, etiam in hac vita potest esse perfecta. Ergo imputatio iustitiae Christi non est necessaria. Amesius. Consequentia nulla est. *Iustitia enim imputata necessaria est, ubi inhaerens est imperfecta; deinde ut gratia DEI communicetur nobis ad perfectionem illam consequendam.* Resp. Iterum affirmat & nihil probat. Omnis gratia sanctificans est substantialiter perfecta & sufficiens ad constituendum amicum & filium DEI ex inimico & filio Diaboli, cum juxta S. Petrum, sit pretiosum illud donum, quo divina sumus participes naturae. Fieri autem non potest (saltem de lege ordinariâ) ut hæc filiatio stet cum reatu mortifero. Quod opponit Contareni confessionem de imperfectione iustitiae nostrae in Via, ad rem nihil facit, cum sermo non sit de perfecta iustitia Comprehensorum, sed Viatorum quorum multos in Scripturis simpliciter dici habuisse *charitatem perfectam*, negare non potuit Amesius. Ad rem verò maximè pertinebat ostendere, pretiosum illud donum & participationē divinæ naturæ per gratiam habitualement, non esse ejus dignitatis, ut nos constituat filios adoptionis. At hic alium filet!

IV. Fieri non potest ut Christi iustitia nobis imputeretur eo sensu, ut per eam formaliter iusti nominemur & simus; licet concedi possit, nobis imputari Christi merita & iustitiam idèò tantum, quia nobis donata sunt, & possumus ea DEO offerre pro peccatis nostris &c. Hoc quippe procul abest ab illa imputatione Lutheo-Calvinica; qua volunt nos per Christi iustitiam formaliter iustos esse. Hoc cum recta ratione pugnare probatur.

H h h h 6

Nam

Nam tametsi aliquando denominatio fiat à forma extrinseca (quo modo res dicitur cognita à cognitione quæ est in mente, & paries visus per visionem, quæ est in oculo &c.) tamen cum in aliquo sunt duæ formæ contrariæ, una inhærens, altera extrinseca, sine dubio denominatio absoluta sumitur ab inhærente forma potius, quàm ab extrinseca. Sic æthiops candida veste indutus, absolutè diceretur niger, non albus; cum magis ad eum pertineat propria nigredo quàm candor vestis adscititius. Amesius 1. ait, *Bellarminum contradictione seipsum implicare, ut Lutheri-Calvinicis possit contradicere.* Verùm quàm futilis & fraudulenta sit hæc objectio, patet ex eo, quod paulò antè arg. 1. dixi de versuta illa æquivocatione in vocula *Imputata iustitia*, confundendo imputationem formalem cum effectivâ. Nec valet exemplum ab humanis debitis eorumque remissione. In DEO enim moralem illam mutationem sine physica non posse habere locum, infra monstrabitur. Amesius 2. tricatur de vocula *potius*. Sed frustra. Cum utraq; forma tam extrinseca quàm inhærens queant denominare subiectum, rectissimè dicitur, *potius* aut absolutè denominari talem ab inhærente, quàm non talem ab opposita extrinseca. Absolutè autem asserimus (secluso ly *potius*) Iustitiam esse tale prædicatum quod nisi inhæreat non possit subiectum denominare iustum verè, & intrinsecè, ut dictum est §. 2. arg. 9. Amesius 3. *nugatur* perspicuè, *iustitiam* obtrudendo *relativam*, quæ sine dubio est commentum antè Lutheri evangelion Orbi incognitum. Omnis vera & non phantastica aut chimærica iustitia creata, aut est actus, aut habitus de prædicamento qualitatis. 4. Disparitas ab Amesio assignata inter denominationes extrinsecas à Bellarmino prolatas, & suam illam de iustitia extrinsecè imputata, formaliter prorsus nulla est. Nam *moralis illa habitudinis ratio* quam ponit in iustitia imputativa,

tiva, commentum magis constabat *imputativam*. [*In fidelis est* &c.] prorsus ineptum decretum ut non essent creata versale de re divina Catholico Calvinicos) præcisè, nemini perfectus; nam affectus; dictum.

V. Si verè peream iustitia ac si propria iustitia, profecto deberemus, remus dici Remus quod est abfconatur, ne iustitia, quæ fiam nunquid super nos extrinsecè hendit facit aliud quàm g revelatum; mens? Est ergo æternus (in ptionem, & plicissimus, tus; quoniam dici inadæ cuiusque c revera simul ut sit nobis tia sicut fu

tiva, commentitia est, ut partim constat ex dictis, & magis constabit ex dicendis. Exempla quæ ad suam imputativam explicandam ex Scriptura arcessit; [*Infidelis est condemnatus: peccator est redemptus &c.*] prorsus inepta sunt, & nimis dissimilia. Nam per decretum universale condemnationis omnium qui non essent credituri; aut vicissim per decretum universale de redimendo omni humano genere (juxta Catholicos) aut prædestinatis tantum (juxta Calvinicos) per hæc, inquam, & similia decreta præcisè, nemo fit aut denominatur verè bonus, iustus, perfectus, beatus; malus, iniquus, morte æternâ affectus; uti suprà etiam de Prædestinatione dictum.

V. Si verè nobis imputareretur Christi iustitia, ut peream iusti haberemur, ac censeremur perinde ac si propria nostra esset intrinseca formalisque iustitia, profectò non minùs iusti haberi censerique deberemus, quàm CHRISTVS; proinde deberemus dici Redemptores & Salvatores mundi &c. quod est absurdissimum. Amesius frustra elabi hinc conatur, nescio qua distributione imputata illius iustitiæ, quæ fiat *pro cuiusque necessitate & capacitate*. At nunquid suprà th. 3. contendit ipse, formam illam nos extrinsecè iustificantem, & quam fides apprehendit facitque quasi suam propriam, esse nihil aliud quàm gratuitum DEI favorem erga nos in Christo revelatum; non verò aliquid creatum nobis inhaerens? Est ergo juxta Ames. favor ille, actus DEI liber æternus (in tempore revelatus per Christi redemptionem, & per fidem à nobis apprehensus) simplicissimus, infinitus, Divinæ essentiæ identificatus; quomodo ergo potest ille hinc ab Amesio dici inadæquatè communicari credentibus pro cuiusque capacitate, aut necessitate? Vnde si revera simus subiectum illius formæ infinitæ, ita ut sit nobis unita & communicata illa DEI iustitia sicut fuit in Christo, sine dubio æquè nos faciet

faciet & denominabit Redemptores & Salvatores, ac Christum. Longè alia ratio est in valore Missæ infinito, & meritis Christi & Sanctorum, qui finito quodam modo applicantur fidelibus. Neque enim intervenit hîc ulla imputatio formalis, sed effectiva tantum, ex quarum confusione omnis ferè error & deceptio in hoc puncto nascuntur, ut suprà notavi.

VI. Christus id nobis restituit, quod perdidimus in Adamo, ut docent SS. Iren. Aug. &c. Atqui perdidimus in Adamo non imputatam, sed veram justitiam inhærentem, per quam verè similes eramus DEO. Ergo, per Christum veram justitiam & similitudinem DEI intrinsecam, non tantum exterius imputatam recipimus. Futilis evasio est, cum ait, *ampliora nos accepisse per Christum, quàm per Adamum perdidimus: & dari nobis donum respicientie per Christum, quod in Adamo non perdidimus.* Doctrina enim illa SS. Iren. & Aug. non loquitur universaliter & reciproce, sed præcisè de justitia & gratia inhærente quâ DEO assimilamur, ac ut S. Petrus loquitur, per quam *divina sumus participes nature.*

VII. Si per justitiam Christi nobis imputatam, verè possumus dici justî & filii DEI, ergo poterit etiam Christus per injustitiam nostram sibi imputatam dici verè peccator, &, quod horret animus cogitare, filius diaboli. Amelius negat parum esse utrimq; rationem. Disparitatem assignat, quia non est finis injustitiæ nostræ ut in Christum transferatur, sed illud accidit ex singulari DEI dispensatione. Resp. Neutri inest illa translatio tanquam finis intrinsecus, sed sicut ex dispensatione DEI extrinseca transfertur in nos justitia Christi (imputatione effectivâ, non formali,) ita vicissim voluntate extrinseca transtulit DEVS iniquitates omnium nostrarum in Christum, (imputatione itidem effectivâ non formali,

formali, ut i
2. ait, *Injusti*
eius mutetur ab
Christo, & ei
Resp. Neutra
tum eius cui
secè, & ideo
mentitia, effe
tres disparita
sunt, ideoque
duo reliqua
mum valent
stitiam sine
quia utramq;
mittit. Trad
no nobis rel

Dilucidum

I. Iustij
cipue cum D
significatione
ciare aut decla
ne: manifestu
benter damna
significatione
mus id ubiq;
ex c. 3. Rom
sitai multos
tur, ubique
nihil hinc
Quisquis en
ciatur, is ver
ram eo, à q

formali, ut illi incumberet satisfactio pro nobis;
2. ait, *Iniustitia nostra non imputatur Christo ut status
eius mutetur absolute, sed & nostra iniustitia imputatur
Christo, & eius iustitia nobis, ut noster status mutetur.*
Resp. Neutra imputatio mutat revera absolute sta-
tum eius cui imputatur iustitia vel iniustitia extrin-
sece, & ideo imputatio formalis utroque est com-
mentitia, effectiva pariter utrobique convenit. Aliæ
tres disparitates ab Amesio assignatæ materiales
sunt, ideoque non elidunt vim argumenti. Omitto
duo reliqua Bellarmini argumenta, quæ potissi-
mum valent contra eos, qui solam imputativam ju-
sticiam sine inhærente ponunt; Amesius autem
quia utramque admittit, facillè ea argumenta ad-
mittit. Traditionem SS. Patrum facile cum Calvi-
no nobis relinquit Amesius.

§. 4.

Diluntur argumenta Luthero Calvinica.

I. *Iustificare, ut semper ferè in Scriptura, sic præ-
cipue cum D E V S dicitur impium iustificare accipitur
significatione forensi, pro iustum habere, censere, pronun-
ciare aut declarare, non pro reali iustitiæ communicatio-
ne: manifestum hoc est ex Rom. 5. & 9.* Resp. 1. Li-
benter damus, aliquoties hanc vocem usurpari in
significatione forensi pro declaratione: at pernega-
mus id ubique fieri, cum suprà demonstratum sit
ex c. 3. Rom. *per obedientiam unius hominis, iustos con-
stitui multos &c.* Resp. 2. Etiam si gratis dare-
tur, ubique vocem *iustificare*, accipi pro declarare,
nihil hinc evincerent adversarii pro suo errore.
Quisquis enim veraciter ab aliquo iustus pronun-
ciatur, is verè habet iusticiam aliquam internam co-
ram eo, à quo iustus pronunciat. Sed homo
veraciter

veraciter à DEO iustus pronuntiatur, ut fatentur
adversarii. Ergo habet verè inhaerentem iustitiam
quæ talis habeatur in conspectu etiam DEI. Maior
patet Inductione. Semper enim tam apud sacros,
quàm profanos scriptores, adeo que communi usu
loquendi etiam forensi, is qui iustum pronunciat
alterum, tribuit ei suâ æstimatione iustitiam inter-
nam eius generis, quæ ad forum iustificantis perti-
net. Sic iudex politicus, qui reum absolvit à scelere
intentato, tribuit ei innocentiam ab imputato sce-
lere &c. Est tamen disparitas inter forum huma-
num & divinum; quòd in illo externo iudex non
confert iustitiam ei quem absolvit, & nonnunquam
in hoc fallitur: DEVS autem absolvendo & iusti-
ficando hominem & facit iustum, & nunquam fal-
litur. Hoc evertere debuisset Amesius, quod ta-
men non tetigit, sed totus fuit in probando eo
quod non negamus. Confirmatur autem & vehe-
menter illustratur Catholicum dogmà ex hac ipsa
DEI pronuntiatione & declaratione forensi, quam
tantopere cum suis prædicat Calvinus. Etenim si
sit duplex iustitia diversa, una interior, quæ per se
non sufficit ad extrahendos nos è statu peccati;
quomodo potest à DEO verè iustitia vocari, & ius-
tus qui ita denominatur? anne poterit calor vo-
cari qualitas non sufficiens ad efficiendum subie-
ctum calidum? Quomodo poterit *super nivem deal-
bari* (ut loquitur Ps. 50.) id quòd antea instar *vermi-
culi rubebat*, quamdiu hæc tinctura remanet in no-
bis, nec supervenit candicans fulgor iustitiæ? Quo-
modo verificabitur illud Cantic. in anima iusta,
quòd *tota pulchra sit Sponsa Christo dilecta* in qua
ille sibi complaceat, si ea semper dum hæc vivit,
secundum ea quæ intrinsecus sunt, foeda sit &
abominabilis instar *panniculi menstruati*,
quantumcunque DEVS hanc spurcitiam
nollet

nollet imputare
illam tractari ac
mofa?

Esto! at quome
fram iustitiam, q
Glossa Calvini
ait, fidem ipsam
non est iustitia
sed iustitia nost
ly imputare, ib
sed existimatio
Fides igitur spe
Abrahæ ad iust
effectus est. Ne
nec ullum repu
fiat. Vtitur tam
rinus) Scriptu
insinuet, fiden
tura sua, ut est
sed hoc ei solu
tia DEI, h. e. ex
statuit, ut ad
animæ gratia i
ille ipse actus
tantum tam
mereantur. Re
quod ex se ta
Sic voluntas r
opere.

per gratiam fac
4.6.7. Ergo no
quodlibetica
procè prædic
peccatorum
sine peccato
E frustra & sin

nollet imputare, sed in gratiam Redemptoris veller illam tractari ac si revera esset speciosa, nitida & formosa?

II. Rom. 4. 5. *Fides imputatur ad Iustitiam*. Esto! at quomodo hinc sequitur, nihil aliud esse nostram iustitiam, quam fidem in Christum? Repugnat hæc Glossa Calvinica Apostolo; Tum quia Apostolus ait, fidem ipsam imputari ad iustitiam. Fides autem non est iustitia Christi, seu quâ Christus iustus est, sed iustitia nostra, seu qua nos iusti sumus: Tum quia *by imputare*, ibi non significat nudam putationem, sed existimationem cui veritas in re ipsa respondeat. Fides igitur sperans, diligens, obediens *reputata est* Abrahæ ad iustitiam, quâ reverâ intrinsecè iustus effectus est. Nemini enim D E V S imputat iustitiam, nec ullum reputat iustum, nisi verè talis sit, vel talis fiat. Utitur tamen (ut in eum locum rectè notat Tittinus) Scriptura potius verbo *reputari*, quàm *esse*, ut insinuet, fidem tum Abrahæ, quàm nostram ex natura sua, ut est actus hominis, non parere iustitiam, sed hoc ei solum concessum, *secundum propositum gratiæ* D E I, h. e. ex gratiosa, liberali voluntate D E I, qua statuit, ut ad actum Fidei iam formata infundatur animæ gratia iustificans, non obstante, quòd nec ille ipse actus fidei ex se, nec ulla præcedentia opera tantum tamque pretiosum donum ex condigno mereantur. *Reputari* enim propriè pro tali dicitur, quod ex se tale non est, sed ex solo reputantis nutu. Sic voluntas reputatur pro facto, & conatus pro opere.

III. *Iustitia, quam habent fideles, ex imputatione per gratiam facta, est remissio & tectio peccatorum.* Rom. 4. 6. 7. Ergo non est qualitas inhærens. Resp. Illatio est quodlibet, ideoque negatur. Neque enim recipiè prædicantur inter se Iustificatio & remissio peccatorum, uti patet in Angelis & Adamo, qui sine peccatorum remissione fuerunt iustificati. Frustra & sine ullo fundamento urget cum Calvino

Ame-

Ameſius, dari hîc ab Apoſtolo definitionem Iuſtificationis per remiſſionem & teſtationem peccatorum. Non magis ſanè hîc eſt definitio, quàm in iſtis *Beati immaculati in via, qui ambulant in lege Domini: & Beatus vir qui timet Dominum.* Verbo, Iuſtificatione ſe habet ut illuminatio, quæ ſubiectum illuminat, formam introducendo, oppoſitamque privationem pellendo. Sicut ergo potuit primò aër produci illuminatus, privatione nulla eius præexiſtente, & deinceps per vices in eodem aëre reperiri nunc lumen, nunc privatio eiusdem: ita & in Iuſtificatione. Ameſius. *Remiſſionem peccati ab infuſione iuſtitiae poſſe ſua natura ſeparari, docet ſatis experientia hominum, qui remittunt debita & iniurias illis, quibus nec divitias, nec iuſtitiam infundunt.* Bell. ipſe ſaſetur c. 6. *Reatum poenæ & offenſam poſſe tolli ſine infuſione iuſtitiae.* &c. Reſp. 1. Bellarm. aperte negat ibidem, maculam ſine infuſione gratiæ poſſe tolli: & licet de potentia abſoluta poſſet tolli reatus poenæ & offenſa, tamen nunc de lege ordinaria per eandem formam Iuſtitiae infuſæ & reatum poenæ æternæ, & peccati maculam, & offenſam DEI, & iniuſtitiam, qui ſunt quatuor effectus formales iuſtitiae infuſæ. Et ſic ſufficienter ſolvitur hæc Obiectio Calvinica, quia ſaltem macula per pecc. mortiferum contracta, nequit deleri (etiam divinitus) ſine forma quâ privabat ea macula; quicquid ſit de condonatione offenſæ & poenæ extrinſecæ. Abſolutè autem veriore meo ſententiam S. Thomæ, Vaſq. Valent. Eſparzæ &c. qui aſſerunt, non poſſe DEVM homini remittere peccatum mortale abſque intrinſeca mutatione peccatoris, ac per nudam imputationem aut condonationem extrinſecam. Cùm enim iuxta Ariſt. & S. Th. amare aliquem ſit velle ei bonum, & odiſſe ſit velle ei malum;

DEVS

DEVS nemini illi bonum, quod malum quod tuitur, ut vult aliquando. amet, & alius ſint æquales intrinſecè. DEVM autem accipiſſe, & ſimiliter ſed neutrum ſtare; quod ſecundum experientiam, duos ibi bitos à DEO accipere, aut vinum ſit in gopoteſt diſtinctum conſiſti. DEVM hominem per aut odio habere poribus conſiſti ſpeciale maius divini ſint effectus præciſè ſingulis rebus ullam fortiter ſeu deus DEO autem propter diſtinctum tendant accipiſſe Thom. 1. DEVM diligere, facta in

DEVS neminem potest amare, nisi conferendo illi bonum, quod ei vult; nec odisse, nisi inferendo malum quod ei desiderat: non enim viribus destituitur, ut voluntati respondere nequeat effectus aliquando. Repugnat itaque ut DEVS aliquem amet, & alium odio habeat; & nihilominus ambo sint æquales in bonis & malis afficientibus ipsos intrinsecè. Id enim ut accideret, necesse foret, DEVM aut amare, & simul non velle bonum; vel odisse, & simul non velle malum; aut velle quidem, sed neutrum, vel alterum nihilominus non præstare; quorum primum repugnat in terminis, secundum ex conceptu Deitatis. Repugnat similiter, duos inæqualiter aut dilectos, aut odio habitos à DEO, æqualia nihilominus à DEO aut bona accipere, aut mala pati, cum dilectio & odium divinum sit incapax intensiōis aut remissionis. Ergo potest dilectio & abominatio maior aut minor tantum convenire ex parte boni collari, aut mali infligi. Denique repugnat, unum eundemque hominem pro diversis temporibus esse dilectum aut odio habitum à DEO, quin pro iisdem temporibus conferat illi bonum, aut inferat malum speciale maius vel minus. Cum enim omnes actus divini sint essentialiter æterni, ideoque secundum se præcisè correspondeant ex æquo omnibus & singulis temporum differentiis, non possunt ergo ullam sortiri diversitatem, nec ullos effectus formales seu denominationes diversæ imperi i aut ipsi DEO aut creaturis pro diversis temporibus, nisi propter diversitatem effectuum, quos pro illis intendunt ac inducant. Hæc omnia optimè tradit S. Thom. 1. p. q. 20. art. 2. 3 4. Vnde patet DEVM peccatorem non posse incipere diligere, & peccata remittere, nisi mutatione factâ in peccatore. Vnde quod Amesius ab

expe.

experientia hominum remittentium debita & iniuriarum absque collatione divitiarum & iustitia, arguit ad DEVM, nihil proficit: quin potius oppositum inde infertur. Nam iniuria homini ab homine illata nequit deferri aut remitti absque mutatione offendentis aut offensi impossibili cum effectibus, quos inducit iniuria ex sua natura in animo alterutrius ex illis, vel utriusque, utpatet consideranti. Ergo nec iniuria DEO illata remittetur, nisi mutatione facta vel in DEO, vel in homine, vel in utroque. Atqui repugnat omnino mutatio ex parte DEI utpote essentialiter immutabilis. Effectum autem praeipuum iniuriarum gravis in DEVM, scilicet privationem gratiae & gloriae nullus homo potest auferre; neque etiam potest ad aequalitatem compensare iniuriam gravem DEI. Ergo necessaria est voluntas DEI, qua efficaciter tollat illam privationem; quod fit per infusionem gratiae.

IV. Constituimur iusti per obedientiam Christi, sicut omnes filii Adae constituti sunt iniusti per inobedientiam Adami. Sed hoc fit imputatione. Ergo & illud. Huius obiectionis vanitas patet ex dictis §. 2. arg. 1. Peccatum enim actuale imputatur non formaliter sed efficienter omnibus posteris; unde consequenter singuli habent suum peccatum orig. scilicet privationem gratiae, in quo effectui privativo moraliter censetur permanere ipsum actuale peccatum Adami. Similiter ergo Christi obedientia & iustitia effectivè nobis imputatur; unde in omnibus quibus illa applicatur, intrinsecè inhæret iustitia.

V. Christus factus est nobis iustitia I. Cor. 1. 30. Resp. Efficienter, concedo; formaliter, nego: sicut factus est nobis sapientia non nisi causaliter: formaliter eum esse nobis Sapientiam factum, nemo nisi fatuus dixerit. Et hæc omnino negare non ausus est Amesius. Pertendit tamen, Bellarminum hinc Lutheri-Calvinicis tradere totam causam, ac se amplius non postulare, quàm quod conceditur à Bell.
his

his verbis: Deus propter nos & propter angelos satisfecit Patri & nobis donat & nostra satisfactio non esset absque Christi iustitia, ac si nos iniuste negetur esse iniustus, eamque vult iusto DEI iudicio. Sanè si ita sentiat, Frustra autem priorem tantum eamque ad suam detorsit. Intellectum effectivum

sibi, non reputat. quid hinc conueniat nostra DEVS, & dispositis remittitis. Quæ repli- quid continetur probat, immanis reconciliationem non esse ipsam effectum iustitiae profectò est huius petitio.

feremus iustitia hinc præsidiu enim Christus ita imputativè beri posset; sed tum satisfactio suscepit; unde retur: ita &

his verbis : Dicitur Christus iustitia nostra, quia satisfecit Patri pro nobis, & eam satisfactionem ita nobis donat & communicat, cum nos iustificat, ut nostra satisfactio & iustitia dici possit. Hoc modo non esset absurdum, si quis diceret, nobis imputari Christi iustitiam & meritum, cum nobis applicentur, ac si nos ipsi DEO satisfecissemus; modo non negetur esse in nobis præterea iustitiam inhærentem, eamque veram & absolutam esse iustitiam, cui iusto DEI iudicio non debeatur poena, sed gloria. Sanè si ita sentiant adversarii, nobis consentiunt. Frustra autem & ridiculè decerpit sibi Amesius priorem tantum partem assertionis Bellarminianæ, eamque ad suum sensum contra mentem Auctoris detorsit. Intellexit enim sine dubio Bell. imputationem effectivam, non formalem.

VI. *DEVS erat in Christo mundum reconcilians sibi, non reputans illis delicta ipsorum. 2. Cor. 5. 19.* Sed quid hinc contra Nos? Non imputat nobis delicta nostra DEVS, cum ea propter merita Christi congruè dispositis remittit per infusionem gratiæ iustificantis. Quæ replicat Amesius, nihil urgent, nec novi quid continent non iam expeditum. Vnde enim probat, immaculatam sanctitatem, quæ est effectus reconciliationis nostræ cum DEO per Christum, non esse ipsam nostram inhærentem iustitiam, sed effectum iustitiæ imputativæ, phantasticæ? Mera profectò est hîc iteratio propriæ Thesîs, ac principii petitio.

VII. *Christus factus est peccatum pro nobis, ut nos fieremus iustitia DEI per ipsum. 2. Cor. 5. 21.* Resp. Nihil hinc præsidii imputationi purè extrinsecæ. Sicut enim Christus non est factus peccatum, seu peccator ita imputativè, quasi ipse illa fecerit, & iniquus haberi posset; sed solum imputantur illi quoad debitum satisfaciendi, quod ille ex nutu Patris sponte suscepit; unde ipse non peccator, sed iustus dici meretur: ita & nobis imputatur iustitia eius quoad satis-

satisfaciendi, quod ille ex nullo Patris sponte suscepit; unde ipse non peccator, sed iustus dici meretur. Ita & nobis imputatur iustitia eius quoad satisfactionem, quam pro nobis præstitit, adeoque (ut sape dictum) *effectivè*; sed non ideo *formaliter* mundi & immaculati haberi possemus, nisi sordibus peccatorum depulsis interius formosa sit anima per donum illud pretiosum, quo divina simus participes natura. Replicæ Amesianæ solvuntur ex dictis ad 3. Obiect. Et sic abunde satisfactum est obiectioni huic, quicquid sit de tribus diversis expositionibus verborum Apostoli (*Iustitia in Christo*) à Bellarmino allatis. Sunt omnes probabiles. Posteriores duæ [quod nempe iustitia nobis inhærens dicatur DEI, vel quia donatur nobis à DEO, vel quia est effectus & imago iustitiæ DEI:] solidæ omnino sunt. Opponit tamen Amesius contra priorem Caiet. & Contar. verba suo sensu intellecta; itémque clausulam, *in ipso*, unà cum proportionem, (*fecit eum peccatum*) Verum *ly in ipso* aliud non indicat quàm meritum Christi, quo nobis peperit iustitiam inhærentem & gloriam. Proportio verò optima est in eo, quod sicut Christus factus est pro nobis peccatum, i. e. assumpsit similitudinē carnis peccati, ut fieret victima pro peccato: ita nos efficiamur iustitia DEI per similem tropum, quia iustitiam inhærentem recipimus, quæ est iustitia DEI, seu effectus & similitudo quædam iustitiæ DEI. Et sicut Christus non imputativè sed verè participavit similitudinem carnis peccati, cum Verbum factum est caro: ita nos in iustificatione non imputativè, sed verè participamus effectum & similitudinem divinæ iustitiæ, cum iustitiam inhærentem recipimus. Quid hîc non concinnè proportionatum? Vice versa in illa imputatione neo-Evangelica, quam ad nauseam repetit Amesius, nihil veri, nihil concinni, nihil proportionis. Quod verò de

prima

prima expositio
ea quæ in DEO
bra eius, quod ei
membris, non
sed ut sunt unum
ipsa est sententia
men veram ac ra
Hæc ipsa est Qu
conficit ex quo
per pronuntiav
veram inhæren
trinsecam, impu
hoc optimè sta
excellencias ali
nus sunt unum
sensu dicimur i
maliter iusti ius
ipse peccatum,
sed quia caput e
esse sua in ord
standum.

illo dilecto. Eph. 1
tiosos nos reddidit
sed & dilectos am
tis callentissim
itanicis glossa
suos per inhæ
iudice Pauli in

sum, & per eun
a quibus non pot
13. 18. 19. Q
proitemur,
(quod solum d
hærentem iust
palea exculca

prima expositione [qua per iustitiam DEI intelligitur ea quæ in D E O est, non in nobis, quia sumus membra eius, quod enim convenit Capiti, convenit etiam membris, non ut sunt membra distincta à Capite, sed ut sunt unum cum capite:] ait Amesius: Hæc ipsa est sententia & fides nostra, quam Bell. impugnat, & tamen veram ac rationi consentaneam impugnat. Resp. Hæc ipsa est Quodlibetica puritanica, quæ quidlibet conficit ex quolibet. Non veram, sed hæreticam semper pronunciavit vestram sententiam, quæ negat veram inhærentem nobis iustitiam, solamque extrinsecam, imputativam, phantasticam statuit. Cum hoc optimè stat, quòd membra possint sui Capitis excellentias aliqua ratione ut sua reputare, quatenus sunt unum cum Capite. Vnde sicut nos in præd. sensu dicimur iustitia in illo, non quòd simus formaliter iusti iustitiâ eius: sic etiam vice versâ dicitur ipse peccatum, non quia formaliter ipse sit peccator, sed quia caput est nostrum, & peccata nostra voluit esse sua in ordine ad satisfactionem pro iis præstandum.

VIII. Gratia sua gratis nos sibi acceptos fecit in illo dilecto. Eph. 1. 16. Resp. cum S. Chrysoft. ibid. Gratos nos reddidit, hoc est, non solum à peccatis liberavit, sed & dilectos amicos effecit. Quis non huic Græci textus callentissimo potius credat, quam universis puritanicis glossatoribus? Formosos ergo & amicos suos per inhærentem iustitiam Christus nos fecit, iudice Pauli interprete optimo maximo.

IX. Annunciatur remissio peccatorum per Christum, & per eum omnis qui credit iustificatur ab omnibus, à quibus non potuerunt per legem Moysi iustificari. Act. 13. v. 18. 19. Quid hic contra Nos? Nunquid rectè profiteamur, nos effectivè per Christum iustificari (quod solum dicit S. Lucas) formaliter autem per inhærentem iustitiam? Replicæ Amesianæ sunt ferè paleæ excuscatæ. Illud valde notandum, quòd cum

cum suprà lib. 5. c. 4. th. 5. tam gnauiter propugnauerit, fidem iustificantem non posse esse sine Charitate: hic tamen id ipsum videtur prorsus everti. Ait enim: *Maximè alienum est à doctrina sanctorum remissionem & communicationem gratia.* Quamplius ait: NB. *Fides vera, quamvis infirma, instar gratia synapsi iustificat.* Non igitur necessariò exigitur, ut quisque credat (omni ex parte) sicut oportet. Paradoxa hæc de fide iustificante puritanicè, sunt valde notanda, cum valde deprimant illam quam alias tantopere extollant solam Fidem. Sed nec prætereundum quod subdit *Sensus communis docet, remissionem propriè esse in remittente, & emundationem in emundato, ita ut unum non possit esse pars alterius.* Resp. Non minùs emundatio quam remissio actiua est in emundante & creditore, passiva in emundante & debitore. Vnde ex hac parte nihil obstat, quin iustificatio conflatur ex duabus partialibus actionibus Methaphysicè distinctis, (ut suprà dictum.) cum in Gratia iustificante infusa quatuor distinguantur effectus formales, nempe remittere offensam, reddere iustum, conciliare amicitiam DEI, & ordinare ad regnum coeleste.

X. *Publicanus Luc. 18. 14. accipiens veniam peccatorum, quam petebat, dicitur iustificatus.* Quis Catholicorum hoc negat? quid hinc contra Nos? Numquid sufficit unum è quatuor effectibus formalis Iustificationis uno loco exprimere, in aliis aliis? Cur omnia ubique?

XI. *Iustitia, qua iustificatur homo coram DEO debet esse perfecta. Sed iustitia nobis inharens non est talis.* Ergo. Resp. Hoc argumentum (quod Amesius vocat *gravissimum*, & cui pondus apud imperitos solà conciliorum mole conciliare potuit) est levissimum & prope nullius momenti, dummodo evolvatur à quivocatio illa cavillatoria in voce (*perfecta.*) & distinguatur iustitia habitualis ab actuali. Illa prior ergò, cum sit à solo DEO infusa, sine dubio sub-

substantialiter p
tionis cum ipsi
torum ac Christi
dine quasi infu
fusa, quasi redd
DEO gratiam, a
pe apertè repug
2. Petr. 1. ubi p
dimur divina cor
multis defectib
infantibus bap
omni noxa ven
gatur cum lapsu
extinguitur vel
venialia quasi p
species & deco
tutve vel elegar
vel suavitas col
in 1. 2. Quic
imperfectione
puncto habend
valere ajo. Ade
misera, & contra
quod Bellarmi
istorum auctor

XII. *Inimicam iustitia*
harentem iustitia
minùs: imò pl
ab illorum vir
tiam nostram
vel maximè sit
lis præstantian
objicit Amesius
diceret *satisfec*
rum culpa & po
hac illam prover
semper est ma
quovis peccat

substantialiter perfecta est, imò ejusdem planè rationis cum ipsa iustitia & sanctitate habituali Beatorum ac Christi, licet hæc ab illa, graduale latitudine quasi infinitè distet. Nec potest dici *imperfecta*, quasi reddere non valeat animam formosam, DEO gratam, amicam, filiam adoptivam, (hoc quippe apertè repugnat Apostolo passim, & præcipue. 2. Petr. 1. ubi *pretiosum hoc donum* dicitur, quo *reddimur divina consortes natura:*) obstantibus nempe multis defectibus venialibus. Nam & reperitur in infantibus baptizatis iustitia illa infusa absque omni noxa veniali; & in iustis adultis, etsi conjungatur cum lapsibus venialibus, non tamen inde vel extinguitur vel minuitur; sed habent se illa delicta venialia quasi pulveres, quibus non nihil aspergitur species & decor faciei, non tamen tollitur minuiturve vel elegans effigies & proportio membrorum, vel suavitas colorum, ut optimè docet S. Thomas in 1. 2. Quicquid autem sit de actualis iustitiæ imperfectione, de habituali (cujus tantum in hoc puncto habenda est ratio) Objectionem nec hilum valere ajo. Adeò, *puerile illud subterfugium, & Evasio misera, & contradictio turpis, & præiudicium causa sua*, quod Bellarmino affinxit Amesius, in convitiis illorum auctorem recidunt!

XII. *Iniuria sit meritis & iustitiæ Christi, si per inhaerentem iustitiam iustificari dicamur.* Resp. Nihil minus: imò plurimum tribuimus ejus meritis, cum ab illorum virtute & efficacia confitemur iustitiam nostram pendere, uti à Sole radius, qui cum vel maximè sit lucidus intrinsecè, pariter ipse Solis præstantiam commendat. Nec est simile, quòd objicit Amesius de propriis passionibus, quibus si quis diceret *satisfieri iustitiæ divinæ pro peccatorum suorum culpa & pœna*, detraheret Satisfactioni Christi, etsi ab hac illam provenire fateretur. Disparitas patet, quia semper est major contemptus divinæ Majestatis in quovis peccato mortali, quàm honoratio ejusdem

per omnia opera bona puræ creaturæ (etsi dependenter à meritis Christi facta.) Per ea enim opera bona præfertur DEVS à persona infinitè vilioribus infinitè inferioribus se ; quod est obsequium parvum : per peccatum verò postponitur iisdem, qui est contemptus maximus. Vnde cùm condignitas satisfactio absolutè indigeat Mediatore dignitatis infinitæ (qui alius esse non potest, quàm HOMO DEVS) detraheret Christi Satisfactioni, qui suam æquaret illi. Sicut autem nihil detrahit, sed excellentissimè commendat gratiam & gloriam Christi, quòd meritis suis intrinsecè justos, sanctos, & gloriosos reddat omnes beatos Angelos & homines; ita & quòd viatores intrinsecè ex iniustis.

XIII. *Occasio superbiæ gloriationis (sicut & desperationis) præbetur hominibus per istam doctrinam de iustificatione ex iustitia inherente.* At cur? Nunquid omnibus justis & beatis, etiam Christi humanitati dicitur illud Apostoli. *Quid habes quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris quasi non acceperis?* Et, *Qui gloriatur, in Domino gloriatur.* Vnde optimè S. August. *Eadem gratia fiunt homines Christiani (& iusti) quâ gratia homo Christus factus est DEVS.* Vbi ergo occasio superbiendi potius ex inherente iustitia, quàm se humiliandi ut Mendicabulum? Desperationem verò parere quomodo inherens hæc iustitia possit, non v. d. o, nec ullatenus explicat Amesius. Quæ porro prosequitur usque ad finem huius capitis ex Card. Contareno, non est quod moveant quemquam Catholicorum. Nam sicut Albertus Pighius (quem nescio unde faciat Cardinalem Gerhardus) Antididagma Colonienſe & alii, ita & optimus alioqui ille Gaspar C. Contareno non nihil in errorem à Bucero videtur inductus in Comitibus Ratisbonensibus, quibus interfuit à Pontifice Legatus. Cujus & nepos Iulius Contareno Episcopus Bellunenſis in Concilio Tridentino, eidem errori non nihil adhæsisse legitur, uti & (antequàm post multam conquisitionem & disceputationem ac-

curatam dogm. nentissimus C. hæc nihil momenti cili definitioni. Vnde non dubit rem plenè discuti devotæ mentis nem submisſisse si ille de Iustificatione Concil. Tridentinæ logis duobus (editione Paris. ad manum habet Veneta 1589. non racum & Ioan. correctus satis reni duriora verum Catholicorum doct. in Historiæ ejus Latina editione Plantiniana habet, quod si tiam eximiam Theſ. 66. & 67. intervenit pecunia & iustitia per Fidei quela sitne propria merita aliena, maliter.

CAPV

D

Statu cōtrov.

I. Certitudo veritatis. Est objectiva, quæ e-

curatam dogma fidei per suffragia decideretur) eminentissimus C. Seripandus cum quinque alijs. Sed hæc nihil momenti habent contra universalis Concilii definitionem à Sede Apostolica approbatam. Vnde non dubitandum illos ipsos qui primò antea rem plenè discussam dissentiebant, re postea decisâ, devotæ mentis obsequio privatam suam opinionem submisisse œcumenici Concilii decreto. Quod si ille de Iustificatione Contareni tractatus ante Concil. Tridentinum editus, à Parisiensibus Theologis duobus (Hugon. & Aymon nominantur in editione Paris. 1571. quam ab Amesio nominatam, ad manum habeo: Gerhardus p. 694. ex Editione Veneta 1589. nominat Michaëlem Ferre, Franc: Geracum & Ioa. Maldonatum, quod sanè mirum!) correctus satis non est, vel si verba nonnulla Contareni duriora vel obscuriora putarunt posse pati sensum Catholicum, quid hinc, quæso, communi Catholicorum dogmati decedit? Videatur C. Pallavicin. in Historia Conc. Trid. lib. 3. cap. 4. 6. 9. & 11. cujus Latina editio jam appropinquat prælo in officina Plantiniana. Gerhardus nihil hinc diversi habet, quod sit momenti. Vnam tamen Sycophantiam eximiam, sed puerilem, præterire non libet. Theol. 66. & 67. ait: Si Monachorum merita possunt aliis intervenientis pecuniæ applicari; cur non possunt Christi merita & iustitia per Fidem nobis applicari? Dicat Titius, hæc Sequela sitne potius puerilis, an planè stolidi? Omnia merita aliena, si prosunt, prosunt efficienter, non formaliter.

CAPVT SECVNDVM.

De certitudine Iustitiæ.

§. 1.

Status cōtroversie nonnullis prænotatis exponitur.

I. Certitudo est firmitas quædam & immutabilitas veritatis; vel ut alii dicunt, est necessaria veritas. Estque duplex (vel triplex potius.) 1. Objectiva, quæ est connexio necessaria terminorum, si-